

PASSFR.EU

A Digital Learning Platform for Generation Z:
Passport to IFRS®

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

A Digital Learning Platform for Generation Z: Passport to IFRS®

TAS® 39 Finansinés priemonés. Pripažinimas ir vertinimas

Funded by the Erasmus+ Program of the European Union. However, European Commission and Turkish National Agency cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

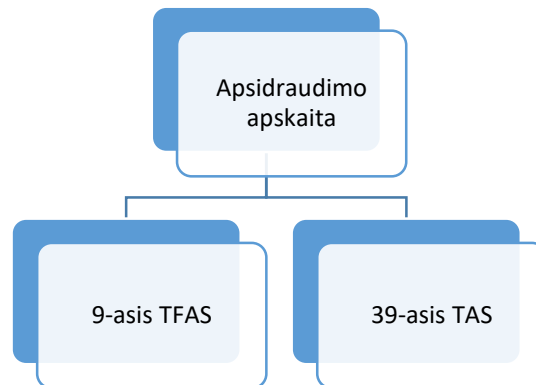
© Copyright 2021, Istanbul University

39-ASIS TARPTAUTINIS APSKAITOS STANDARTAS

„Finansinės priemonės. Pripažinimas ir vertinimas“

TAIKYMO SRITIS IR TIKSLAS

Prieš atsirandant 9-ajam TFAS „Finansinės priemonės“, 39-asis TAS „Finansinės priemonės. Pripažinimas ir vertinimas“ buvo pagrindinis finansinių priemonių apskaitos standartas. Pradėjus taikyti 9-ąjį TFAS, 39-asis TAS, kurį įprastomis aplinkybėmis ketinta panaikinti, ir toliau buvo taikomas ribotai. 39-ajame TAS yra tik apsidraudimo apskaitos taisyklės, o apsidraudimo apskaitos tikslais ūkio subjektas gali pasirinkti taikyti 9-ojo TAS arba 39-ojo TAS reikalavimus. Taigi, kaip parodyta 1 paveiksle, apsidraudimo apskaitos tikslais, taikomi du standartai. Kalbant apie apsidraudimo apskaitos taisykles, 39-asis TAS yra sudėtingesnis nei 9-asis TFAS.

1 pav. Apsidraudimo apskaitai taikomi reikalavimai

Visi ūkio subjektai gali taikyti šį standartą visoms finansinėms priemonėms, kurioms taikomas 9-asis TFAS, pagal 2 paveiksle nurodytą planą. Tačiau pirmiausia pagal 9-ąjį TFAS turi būti leidžiama, kad šioms finansinėms priemonėms gali būti taikomos 39-ojo TAS apsidraudimo apskaitos taisyklės. Be to, atitinkama finansinė priemonė turėtų būti apsidraudimo sandorių dalis. O atitinkami apsidraudimo sandoriai turi atitikti apsidraudimo apskaitos sąlygas, nurodytas 39-ajame TAS.

2 pav. Apsidraudimo apskaitos taikymas pagal 39-ąjį TAS

APIBRĖŽTYS

39-ajame TAS naudojamos apibrėžtys iš esmės yra panašios į 9-ajame TFAS naudojamas apibrėžtis. Toliau pateikiamos kai kurios pagrindinės apibrėžtys (39 TAS 9 straipsnis):

Tvirtas pasižadėjimas yra įpareigojantis susitarimas dėl keitimosi tam nustatytu išteklių kiekiu už nustatytą kainą nustatytą dieną ar datomis ateityje.

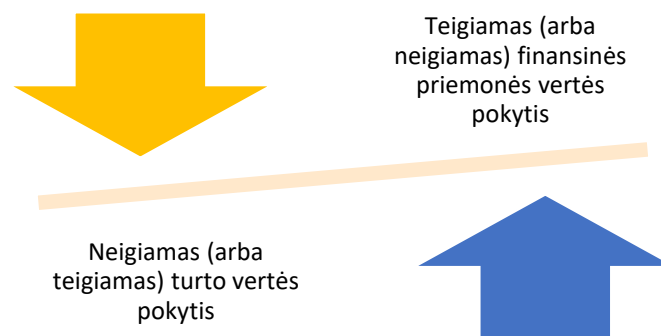
Apsidraudimo priemonė yra paskirta išvestinė priemonė arba (tik apsidraudus nuo užsienio valiutų kursų pokyčių rizikos) paskirtas neišvestinis finansinis turtas arba neišvestinis finansinis įsipareigojimas, kurių tikroji vertė arba pinigų srautai, kaip tikimasi, kompensuos apdraustojo objekto tikroji vertė arba pinigų srautai.

Apdraustasis objektas yra turtas, įsipareigojimas, tvirtas įsipareigojimas, labai tikėtinas prognozuojamas sandoris arba grynoji investicija į užsienyje veikiančią ūkio subjektą, kuri (a) kelia ūkio subjektui tikrosios vertės arba būsimų pinigų srautų pokyčių riziką ir (b) yra apdrausta.

Apsidraudimo veiksmingumas – tai laipsnis, kuriuo apdraustojo objekto tikrosios vertės arba pinigų srautų pokyčiai, priskirtini apdraustai rizikai, yra kompensuojami apsidraudimo priemonės tikrosios vertės arba pinigų srautų pasikeitimais.

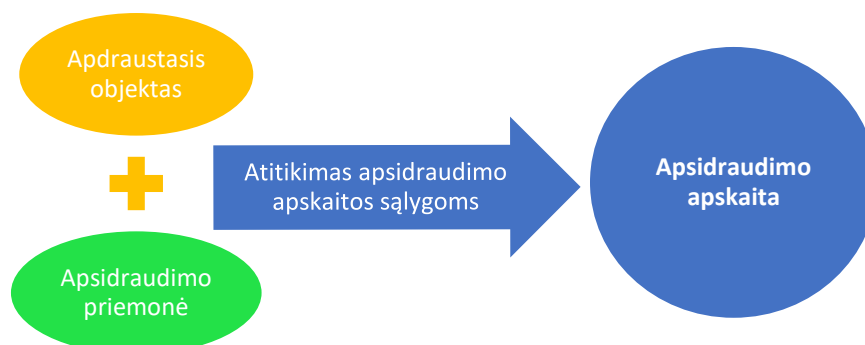
KAS YRA APSIDRAUDIMAS?

Apsidraudimas yra ūkio subjektų rizikos valdymo praktikos dalis. Apsidraudimas – tai būsimų neigiamų turto kainos ar vertės pokyčių kompensavimas pajamomis iš finansinių priemonių, kurių kaina kinta priešingai nei turto vertė ar kaina. 3 paveiksle parodytas ryšys tarp apsidraudimo priemonės ir apsidraudimo elemento apsidraudimo sandoryje.

3 pav. Ryšys tarp apsidraudimo priemonės ir apsidraudimo elemento apsidraudimo sandoryje

4 paveiksle pavaizduoti apsidraudimo elementai apsidraudimo sandoryje. Tam, kad būtų galima sudaryti apsidraudimo sandorį, visų pirma turi būti elementas, kuris dėl įvairių rizikų gali neigiamai paveikti būsimą vertę. Šis elementas gali būti turtas, įsipareigojimas arba galimas pinigų srautas. Tai vadinama apdraustuoju objektu. Tuomet reikia finansinės priemonės, kuri galėtų kompensuoti galimus būsimus nuostolius, kurie gali atsirasti dėl apdraustojo objekto. Tai vadinama apsidraudimo priemone. Apsidraudimo priemonė gali būti išvestinė arba neišvestinė priemonė.

4 pav. Apsidraudimo apskaitos elementai

Apsidraudimo apskaita gali būti apibrėžiama kaip ūkio subjektų atliktų įvairių sandorių rezultatų pateikiamas, siekiant subalansuoti (valdyti, kontroliuoti) savo turto vertės sumažėjimą ir (arba) papildomus pinigų srautus dėl įvairios rizikos, su kuria jie susiduria. Apsidraudimo apskaitai ūkio subjektai gali naudoti 39-ąjį TAS arba 9-ąjį TFAS. Apsidraudimo apskaitos įgyvendinimas abiejuose standartuose yra neprivalomas.

Atitikimas apsidraudimo apskaitos sąlygoms

Jei ūkio subjektas turi apdraustąjį objektą ir gali nurodyti apsidraudimo priemonę, jis gali taikyti apsidraudimo apskaitą. Tačiau norint taikyti apsidraudimo apskaitą, ryšys tarp apdraustojo objekto ir apsidraudimo priemonės turi atitikti visas standarte nurodytas sąlygas. Šios sąlygos yra (39 TAS 88 straipsnis):

- a. oficialus apsidraudimo santykių, ūkio subjekto rizikos valdymo strategijos ir apsidraudimo strategijos apsidraudimo pradžioje nustatymas ir dokumentavimas;
- b. aukštas apsidraudimo efektyvumas;
- c. pinigų srautų apsidraudimo sandorių atveju prognozuojamas sandoris, kuris yra apsidraudimo objektas, turi būti labai tikėtinas ir turėti įtakos pinigų srautų svyravimams, kurie galiausiai gali turėti įtakos pelnui arba nuostoliams;
- d. patikimas apsidraudimo efektyvumo matavimas;
- e. apsidraudimo sandoris vertinamas nuolat ir nustatoma, kad jis buvo labai veiksmingas visais finansiniais ataskaitiniais laikotarpiais, kuriems apsidraudimas buvo skirtas.

Išnagrinėję apsidraudimo kriterijus, matome, kad pirmasis elementas yra dokumentacijos reikalavimas. Antrasis veiksnys, parodo apsidraudimo veiksmingumą. Tačiau veiksmingumas nėra laikomas vienu elementu, o įvairūs jo matmenys paaiškinami atskirai kaip sąlygos.

Apsidraudimo dokumentavimas

Norint taikyti apsidraudimo apskaitą pagal 39-ąjį TAS ir 9-ąjį TFAS, reikia parengti apsidraudimo dokumentus. Apsidraudimo elementai turi būti dokumentuojami apsidraudimo pradžioje. Dokumentavimo metu pirmiausia reikia nustatyti ir paaiškinti apsidraudimo elementą ir apsidraudimo priemonę. Tada turėtų būti atskleistas rizikos, dėl kurios atsiranda apsidraudimas, pobūdis. Be to, ūkio subjektas turėtų dokumentuoti, kaip jis įvertins apsidraudimo efektyvumą. Šis vertinimas turėtų apimti veiksmingumo vertinimo procedūras.

Jei ūkio subjektas dažnai iš naujo nustato apsidraudimo santykius dėl apsidraudimo priemonės ir apsidraudimo objekto, jis turi atitikti apsidraudimo dokumentus.

Apsidraudimo efektyvumas

Norint taikyti apsidraudimo apskaitą, būtina atitikti apsidraudimo apskaitos sąlygoms. Trys iš apsidraudimo sąlygų yra tiesiogiai susijusios su apsidraudimo veiksmingumu. Atitinkamai, apsidraudimo veiksmingumas turi būti didelis ir jį turi būti galima patikimai išmatuoti. Be to, šis didelis veiksmingumas turėtų išlikti visais finansinių ataskaitų laikotarpiais.

Apsidraudimo veiksmingumo vertinime apsidraudimas laikomas labai veiksmingu, kai kartu egzistuoja dvi toliau nurodytos sąlygos.

- pradžioje tikėtasi, kad apdraustojo objekto ir apsidraudimo priemonės verčių pokyčiai beveik kompensuos vienas kitą apsidraudimo laikotarpiu;
- apsidraudimo laikotarpiu faktinis apsidraudimo veiksmingumas yra 80–125 proc.

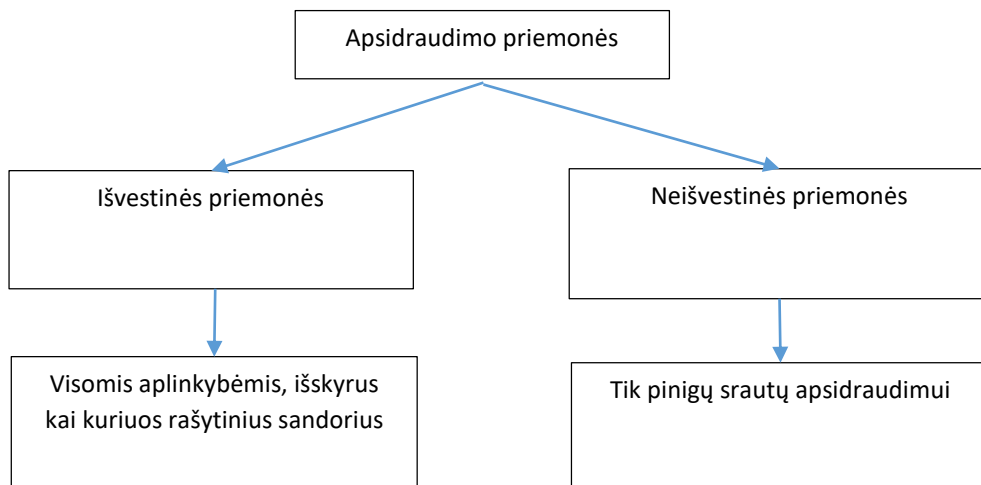
Ūkio subjektas turėtų įvertinti apsidraudimo veiksmingumą bent per metinius arba tarpinius finansinius ataskaitinius laikotarpius.

39-ajame TAS nėra nurodyto konkretaus apsidraudimo veiksmingumo vertinimo metodo. Apsidraudimo veiksmingumo vertinimo metodas yra susijęs su įmonės rizikos valdymo strategija. Nustatytas vertinimo metodas turi būti apibrėžtas apsidraudimo dokumentuose nuo pat pradžių. Ir šis metodas turėtų būti nuosekliai taikomas per visus apsidraudimo santykius.

Apsidraudimo priemonė

Kaip parodyta 5 paveiksle, išvestinės ir neišvestinės priemonės gali būti nustatomos kaip apsidraudimo priemonė. Išvestinės finansinės priemonės gali būti nustatytos kaip apsidraudimo priemonės bet kokiomis aplinkybėmis, išskyrus kai kuriuos rašytinius pasirinkimo sandorius. Rašytinis pasirinkimo sandoris gali sukelti potencialų nuostolį, kuris yra žymiai didesnis nei galimas apdraustojo objekto pelnas. Dėl šios priežasties pasirašyti opcionai nėra priskiriami apsidraudimo priemonėms. 9-asis TFAS taip pat neleidžia pasirašyti pasirinkimo sandorių kaip apsidraudimo priemonės. Neišvestinis finansinis turtas arba finansinis įsipareigojimas gali būti nustatomi tik kaip apsidraudimo priemonė užsienio valiutos rizikos apsidraudimui.

Apsidraudimo priemonė turi būti sudaryta su išorine šalimi, kuri nėra atskaitomybę teikiantis subjektas. Jei šalis, su kuria atskaitomybę teikiantis subjektas turi apsidraudimo priemonės sutartį, yra įtraukta į tą pačią grupę, apsidraudimo sandoris yra eliminuojamas konsoliduojant. Todėl tokie apsidraudimai neapima apsidraudimo sandorių apskaitos grupės konsoliduotose finansinėse ataskaitose. Tačiau individualių ir atskirų finansinių ataskaitų atveju šios operacijos gali atitikti apsidraudimo apskaitą.

5 pav. Apsidraudimo priemonių taikymas

Apsidraudimo priemonės tikroji vertė taikoma visai priemonei. Dėl šios priežasties nustatant apsidraudimo santykius atsižvelgiama į visą apsidraudimo priemonę. Tačiau yra dvi išimtys (39 TAS 74 straipsnis):

- atskiriant pasirinkimo sandorio tikrąją vertę nuo laiko vertės ir apsidraudimo priemonę priskiriant tik pasirinkimo sandorio vidinės vertės pokyčiui ir neįtraukiant jo laiko vertės pokyčio; ir
- atskiriant palūkanų elementą ir neatidėliotinę išankstinio sandorio kainą.

Šios išimtys leidžiamos, nes pasirinkimo sandorio vidinė vertė ir išankstinio sandorio priemoka paprastai gali būti vertinami atskirai. Dinaminė apsidraudimo strategija, kuri įvertina pasirinkimo sandorio tikrąją vertę ir laiko vertę, gali būti taikoma apsidraudimo apskaitai.

Viena apsidraudimo priemonė gali būti priskirta daugiau nei vienos rūšies rizikos apsidraudimui, jeigu:

- galima aiškiai nustatyti apdraustą riziką;
- galima įrodyti apsidraudimo efektyvumą;
- galima užtikrinti, kad būtų nustatytas konkretus apsidraudimo priemonės pavadinimas ir skirtingos rizikos pozicijos.

Be to, kai reikia, dvi ar daugiau priemonių gali būti nustatytos kaip apsidraudimo priemonės.

Apdraustieji objektai

39-ajame TAS reikalaujama identifikuoti ir priskirti straipsnį, kuriam pradžioje bus taikoma apsidraudimo apskaita. Apsidraudimo elementas gali būti vienas iš šių:

- turtas;
- įsipareigojimas;
- nepripažintas tvirtas įsipareigojimas;
- labai tikėtinas prognozuojamas sandoris;
- grynoji investicija į užsienio įmonę;

Apdraustasis objektas gali būti vienas elementas arba elementų grupė. Be to, portfelis, apsidraustas tik nuo palūkanų normos rizikos, dalis finansinio turto ar finansinių įsipareigojimų, kuriems tenka bendra rizika, gali būti apdraustasis straipsnis.

Apsidraudimo apskaitos tikslais apdraustaisiais straipsniais gali būti priskirtas tik turtas, įsipareigojimai, tvirti įsipareigojimai arba labai tikėtini prognozuojami sandoriai, kuriuose dalyvauja ūkio subjektui nepriklausanti šalis. Apdraustasis objektas turi būti veikiamas rizikos, kuri gali turėti įtakos esamam arba būsimam ūkio subjekto pelnui arba nuostoliams.

APSIDRAUDIMO APSKAITA

Apsidraudimo sandorių apskaita pripažįsta apsidraudimo priemonės ir apdraustojo objekto tikrosios vertės pasikeitimo užskaitos poveikį pelnui arba nuostoliui. Norint naudoti apsidraudimo apskaitą, iš pradžių būtinas apsidraudimo ryšys. Tada šie apsidraudimo santykiai turėtų atitikti būtinas sąlygas.

Apsidraudimo kategorijos

39-ajame TAS nustatyti trys skirtingi apsidraudimo santykiai. Tai yra:

- a. tikrosios vertės apsidraudimas;
- b. pinigų srautų apsidraudimas;
- c. grynosios investicijos į užsienyje veikiantį ūkio subjektą apsidraudimas.

Aukščiau išvardinti apsidraudimo santykiai galioja ir 9-ajame TFAS.

Apsidraudimo sandorių klasifikavimo vertinime, tvirto įsipareigojimo užsienio valiutos rizikos apsidraudimas gali būti apskaitomas pagal tikrosios vertės apsidraudimo arba pinigų srautų apsidraudimo sandorį. Tam, kad būtų galima taikyti apsidraudimo apskaitą remiantis šiais apsidraudimo santykiais, visų pirma būtinas atitikimas apsidraudimo apskaitos sąlygoms.

Tikrosios vertės apsidraudimas

Tikrosios vertės apsidraudimas – tai pozicijų, atsirandančių dėl pripažinto turto ar įsipareigojimo tikrosios vertės pokyčių arba nepripažinto tvirto įsipareigojimo ar nustatytos jų dalies, apsidraudimas.

Jei tikrosios vertės apsidraudimo atveju yra numatytos apsidraudimo sąlygos, apsidraudimo sandoris apskaitomas taip:

- Pelnas arba nuostoliai iš apsidraudimo priemonių perskaičiavimo pripažįstami kaip pelnas (nuostoliai). Jei apsidraudimo priemonė yra išvestinė finansinė priemonė, tai ji iš naujo įvertinama naudojant tikrąją priemonės vertę. Neišvestinei apsidraudimo priemonei vertinimas atliekamas jos balansinės vertės užsienio valiutos komponentui pagal 21-ąją TAS „Užsienio valiutos kursų pokyčių įtaka“.

- Apdraustojo objekto pelnas arba nuostolis, priskiriamas apdraustajai rizikai, koreguoja apdraustojo objekto apskaitinę vertę ir yra pripažįstamas pelnu arba nuostoliais. Toks vertinimas taikomas, jei apdraustas objektas vertinamas savikaina.

Tikrosios vertės apsidraudimo sandoryje pelnas arba nuostolis, atsirandantis ir iš apsidraudimo priemonės, ir iš apdraustojo objekto, yra atspindimas pelno (nuostolio) ataskaitoje.

Pavyzdys

2021 m. spalio 1 d. ūkio subjektas ABC įsigijo prekių kreditu už 10 000 PV* užsienio valiuta (X). Ūkio subjekto ABC funkcinė valiuta yra Y. Ūkio subjektas ABC mano, kad jis susiduria su užsienio valiutos kurso rizika, susijusia su šiuo keturių mėnesių įsipareigojimu. Ūkio subjektas ABC spalio 1 d. pasirašė keturių mėnesių išankstinę sutartį, kad apsisaugotų nuo šios rizikos. 2021 m. spalio 1 d. valiutų kursas buvo toks: 1 X = 7,00 Y. Su išankstiniu sandoriu subjektas ABC turi teisę gauti 10 000 PV X valiuta, kurios kursas bus 1 X = 8,00 Y 2022 m. vasario 1 d.

X/Y kursas atitinkamomis dienomis buvo toks.

2021 m. gruodžio 31 d. dabartinis kursas 1 X = 7,70 Y

2021 m. gruodžio 31 d. išankstinis kursas 1 X=8,50 Y

2022 m. vasario 1 d. dabartinis kursas 1 X = 9,00 Y

Šiame apsidraudimo sandoryje apdraustasis straipsnis yra 10 000 PV mokėtinos sumos užsienio valiuta (X). Jei valiutos kursas padidės, ūkio subjektui ABC teks mokėti daugiau (Y valiuta) dėl kurso skirtumo. Siekdama valdyti šią valiutos riziką, ūkio subjektas ABC įsigijo apsidraudimo priemonę. Išankstinė sutartis suteikia teisę subjektui ABC gauti 20 000 PV X valiuta pagal kursą 1 X = 8 Y 2022 m. vasario 1 d..

Apdraustojo objekto apskaita	Apsidraudimo priemonės apskaita
2021 m. spalio 1 d.	2021 m. spalio 1 d.
D Atsargos 70 000	D Išankstinės gautinos sumos 160 000
K Mokėtinos sumos 70 000	K Išankstinės mokėtinos sumos 160 000
2021 m. gruodžio 31 d.	2021 m. gruodžio 31 d.
D Nuostoliai dėl valiutų kurso 7 000	D Išankstinės gautinos sumos 10 000
K Mokėtinos sumos 7 000	K Būsimas pelnas 10 000
2022 m. vasario 1 d.	2022 m. vasario 1 d.
D Nuostoliai dėl valiutų kurso 13 000	D Išankstinės gautinos sumos 10 000
K Mokėtinos sumos 13 000	K Būsimas pelnas 10 000
D Mokėtinos sumos 90 000	D Išankstinės mokėtinos sumos 160 000
K Pinigai 90 000	D Pinigai 20 000
	K Išankstinės gautinos sumos 180 000

PV – piniginiai vienetai

Ūkio subjektas ABC sumokėjo 20 000 PV Y valiuta daugiau nei pradinė 70 000 PV Y valiuta prekės buhalterinė vertė dėl neigiamo valiutos kurso skirtumo, kaip ir tikėtasi. Tačiau ūkio subjektas ABC iš išankstinės sutarties iš viso uždirbo 20 000 PV Y valiuta. Šios pajamos kompensuoja ūkio subjekto nuostolius dėl valiutų kursų skirtumo. Pelnas ir nuostoliai, susiję su apsidraudimo santykiu, pateikti 1 lentelėje.

1 lentelė. Pelnas ir nuostoliai, susiję su apsidraudimo santykiu

	Pelnas ir nuostoliai 2021 m. gruodžio 31 d.	Pelnas ir nuostoliai 2022 m. gruodžio 31 d.	Iš viso
Apdraustasis objektas	(7 000)	(13 000)	(20 000)
Apsidraudimo priemonė	10 000	10 000	20 000
Iš viso	3 000	(3 000)	

Apsidraudimo priemonės ir apsidraudimo objekto pelnas ir nuostoliai šiame pavyzdyje yra išlyginti. Ataskaitų sudarymo dieną apsidraudimo priemonė padidėjo 10 000 PV, o apsidraudimo objektas prarado 7 000 PV.

Pinigų srautų apsidraudimas

Pinigų srautų apsidraudimas sudaromas dėl pinigų srautų kintamumo. Šie pinigų srautai yra:

- priskiriami tam tikrai rizikai, susijusiai su pripažintu turtu ar įsipareigojimu (pvz., visi arba kai kurie būsimi palūkanų mokėjimai už kintamų palūkanų skolą) arba labai tikėtiniu prognozuojamu sandoriu;
- gali turėti įtakos pelnui arba nuostoliams.

Pinigų srautų apsidraudimas apima kintamų elementų, galinčių turėti įtakos būsimiems pinigų srautams, pvz., kainos, išlaidų ir palūkanų, draudimą.

Pinigų srautų apsidraudimas apskaitomas taip:

- apsidraudimo priemonės pelno arba nuostolių dalis, kuri yra nustatyta kaip veiksminga apsidraudimo priemonė, turi būti pripažįstama kitose bendrosiose pajamose; ir
- neveiksminga apsidraudimo priemonės pelno arba nuostolių dalis turi būti pripažįstama pelnu arba nuostoliais.

Pinigų srautų apsidraudimo atveju apsidraudimo priemonės vertės pokyčiai nėra apskaitomi kaip pelnas (nuostolis). Jos atidedamos įtraukiant į kitas bendrąsias pajamas (KBP). Atidėtasis pelnas ir nuostoliai perkeliama į pelną ir nuostolius tuo pačiu laikotarpiu, kaip ir pelnas ir nuostoliai, atsirandantys dėl apdraustojo objekto.

Pavyzdys

Ūkio subjektas ABC gamina ličio baterijas. Ūkio wubjektas numato, kad išlaidos ličiui įsigyti padidės dėl ličio pasiūlos problemų ir padidėjusios paklausos. Ūkio subjektas ABC apskaičiavo, kad 2020 m. jam reikės 1000 tonų ličio per mėnesį.

Ūkio subjektas ABC planuoja sudaryti apsidraudimo sandorius kaip ateities sandorių šalis. Šiuo metu ličio ateities sandoriai buvo parduodami kas mėnesį. Sutarčių detalės yra tokios:

Sutarties dydis: 300 tonų

Pradinė marža: 1 000 PV

Priežiūros marža: 600 PV

2020 m. sausio 1 d. subjektas ABC įsigijo 3 ateities sandorius. 1 tonos ličio neatidėliotina kaina yra 20 PV. Su ateities sandoriu subjektas ABC įgijo teisę pirkti 1 toną ličio už 20 PV. Sausio pabaigoje, neatidėliotina ličio kaina padidėjo iki 25 PV.

Apskaitykime subjekto ABC pirmojo metų mėnesio apsidraudimą.

Apdraustojo objekto apskaita	Apsidraudimo priemonės apskaita
2020 m. sausio 1 d. Nėra įrašų	2020 m. sausio 1 d. D Ateities sandoris 3 000 K Pinigai 3 000 Trijų ateities sandorių įsigijimas.
2020 m. sausio 31 d. D Atsargos 25 000 K Pinigai 25 000 Nupirka 1000 tonų ličio. Subjektas sumokėjo 5 000 PV daugiau, palyginti su ličio kainomis 2020 m. sausio 1 d.	2020 m. sausio 31 d. D Ateities sandoris 4 500 K Nerealizuotas pelnas (KBP) 4 500 (25 PV – 20 PV) x (3 x 300) = 4 500 Trijų ateities sandorių tikrosios vertės padidėjimas D Pinigai 7 500 K Ateities sandoris 7 500 Atsiskaitymas už ateities sandorius

Pelnas ir nuostoliai, susiję su apsidraudimo santykiu, pateikti 2 lentelėje.

2 lentelė. Apsidraudimo santykių pelnas ir nuostoliai

	Pelnas ir nuostoliai 2020 m. sausio 31 d.
Apdraustasis objektas	(5 000)
Apsidraudimo priemonė	4 500
Iš viso	(500)

Ūkio subjektas ABC tikėjosi, kad ličio kaina kils. Ličio kainoms pakilus taip, kaip tikėtasi, subjektas turėjo sumokėti papildomus 5 000 PV. Tačiau ūkio subjektas kompensavo šį 5 000 PV papildomą pinigų srautą su 4 500 PV, uždirbtų iš ateities sandorių, priskirtų apsidraudimo priemonei. Tačiau, nepaisant ličio pirkimo, ūkio subjektas neperkėlė 4 500 PV pelno iš apsidraudimo į pelno ir nuostolių ataskaitą. Ūkio subjektas šią sumą perves į pelno (nuostolio) ataskaitą tik tada, kai apsidraudimo objektas bus įtrauktas į sąnaudas.

Dabar tarkime, kad visas įsigytas ličio kiekis naudojamas ličio baterijų gamybai ir visos šios baterijos parduodamos.

Apdrausitojo objekto apskaita		Apsidraudimo priemonės apskaita	
Ličio baterijų pardavimas		2020 m. sausio 1 d.	
D Parduotos produkcijos savikaina	XXX	D Nerealizuotas pelnas (KBP)	4 500
K Atsargos	XXX	K Parduotos produkcijos savikaina	4 500

Grynųjų investicijų apsidraudimas

Ūkio subjektas gali vykdyti sandorius užsienyje, pavyzdžiui su:

- dukterine įmone;
- asocijuota įmone;
- bendra įmone;
- filialu.

Šių užsienyje veikiančių subjektų finansinės ataskaitos turi būti perskaičiuotos į grupės finansinių ataskaitų teikimo valiutą. Tai gali sukelti valiutos riziką, nuo kurios ūkio subjektas norės apsidrausti.

Grynosios investicijos į užsienyje veikiantį ūkio subjektą apsidraudimo sandoriai, įskaitant piniginių straipsnių, kuris apskaitomas kaip grynosios investicijos dalis, apsidraudimo sandoriai, turi būti apskaitomi panašiai kaip pinigų srautų apsidraudimo sandoriai:

- apsidraudimo priemonės pelno arba nuostolių dalis, kuri yra nustatyta kaip veiksminga apsidraudimo priemonė, turi būti pripažįstama kitose bendrosiose pajamose; ir
- neveiksminga dalis turi būti pripažįstama pelnu arba nuostoliais. Apsidraudimo priemonės pelnas arba nuostolis, susijęs su efektyvia apsidraudimo dalimi, pripažinta kitose bendrosiose pajamose, turi būti perklasifikuojamas iš nuosavybės į pelną arba nuostolį kaip perklasifikavimo koregavimas dėl užsienyje veikiančio ūkio subjekto perleidimo arba dalinio perleidimo.

Pavyzdys

Ūkio subjektas ABC įsigijo 100 % dukterinės įmonės užsienyje už 500 000 PV X valiuta (turtas 700 000 PV, o įsipareigojimai 200 000 PV X valiuta). Ūkio subjektas ABC finansavo šį pirkimą iš 400 000 PV X valiuta paskolos. Ūkio subjektas ABC funkcinė valiuta yra Y.

Valiutų X ir Y keitimo kursai yra:

Pradžioje 1 PV X = 2 PV Y

Ataskaitų sudarymo dieną 1 PV X = 2,50 PV Y

Apdrausitojo objekto apskaita		Apsidraudimo priemonės apskaita	
Pradžioje		Pradžioje	
D Dukterinė įmonė	1 000 000	D Pinigai	800 000
K Pinigai	1 000 000	K Paskola	800 000
Finansinės atskaitomybės data		Finansinės atskaitomybės data	
D Dukterinė įmonė	250 000	D Nuostolis (KBP)	200 000
K (KBP)	250 000	K Paskola	200 000

3 lentelė. Apsidraudimo santykių pelnas ir nuostoliai

	Pelnas ir nuostoliai Finansinės atskaitomybės data
Apdraustasis objektas	250 000
Apsidraudimo priemonė	(200 000)
Iš viso	50 000

3 lentelėje pateikiamas pelnas ir nuostoliai, susiję su apsidraudimo sandoriu. Šis pelnas (arba nuostolis) bus perklasifikuojamas į pelną arba nuostolį tik tada, kai ūkio subjektas ABC perleis visą užsienyje veikiančią veiklą arba jos dalį. Taigi bus užtikrinta, kad pelnas arba nuostolis, atsirandantis iš veiklos užsienyje, ir pelnas arba nuostolis, atsirandantis dėl apsidraudimo priemonės, gali būti nurodyti to paties laikotarpio pelno (nuostolio) ataskaitoje.

Apsidraudimo apskaitos nutraukimas

Ūkio subjektai gali nustoti taikyti apsidraudimo apskaitą. Į šio nutraukimo padarinius reikėtų atsižvelgti perspektyviai. Subjektai sustabdo apsidraudimo apskaitos programą toliau aprašytais atvejais.

39-asis TAS suteikia ūkio subjektams teisę atšaukti apsidraudimo apskaitos taikymą. Tokiu atveju ūkio subjektas gali bet kada savo noru nutraukti apsidraudimo apskaitos taikymą. Antra, ūkio subjektai turėtų sustabdyti apsidraudimo apskaitos taikymą, kai apsidraudimo sandoris neatitinka apsidraudimo apskaitai nustatytų kriterijų.

Galiausiai, apsidraudimo apskaitos sustabdymas gali būti susijęs su apsidraudimo priemone. Jei apsidraudimo priemonės galiojimo laikas baigiasi, ji parduodama, nutraukiama arba panaudojama, ūkio subjektas turi nutraukti apsidraudimo apskaitą. Tačiau ūkio subjektas gali pakeisti vieną apsidraudimo priemonę kita apsidraudimo priemone pagal savo apsidraudimo strategiją. Ši situacija nelaikoma esamos apsidraudimo priemonės nutraukimu ar galiojimo pabaiga. Tokiu atveju ūkio subjektas ir toliau taikys apsidraudimo apskaitą.